

SPINNERIJ BEKKER BEGON IN HET KASTEEL....

door Sjaak de Waal

In het Helmonds Dagblad verschijnt van tijd tot tijd een rubriek getiteld "Uit de Stadscommen". Onder de kop "Helmondse waren geen voortrekkers" gaf Sjaak de Waal, in de aflevering van 26 februari 1987, een interessante aanvulling op hetgeen reeds eerder in Gemerts Heem werd gepubliceerd over de spinnerij van Bekker. Bekker was in de provincie Noord-Brabant één der eersten die in zijn bedrijf gebruik ging maken van een stoommachine. Hieronder volgt de tekst uit het H.D.:

Enkele jaren geleden heeft Giel van Hooff over de spinnerij van Bekker een boeiend artikel gepubliceerd in het tijdschrift Gemerts Heem (jrg. 25, 1983, blz.68-80 en 104-108). Heinrich Bekker blijkt één van die ondernemers in de regio Helmond te zijn geweest die het niet aan innovatiedrift en technische kennis ontbrak. Des te meer had hij behoefte aan kapitaal. Een tot dusver onbekend gebleven advies van de Helmondse districtscommissaris naar aanleiding van een door H. Bekker in 1830 bij de koning ingediend verzoek om een voorschot van achtduizend gulden kan het in Gemerts Heem gegeven beeld van H. Bekkers katoenspinnerij nog wat aanvullen.

Tot 1816 voerde Heinrich Bekker in zijn katoenspinnerij te Mönchen-Gladbach vooral opdrachten uit van Helmondse fabriekanten. Door de hoge invoerrechten die hier sinds 1815 voor katoenen garens betaald moesten worden, wilde hij zijn bedrijf naar Helmond verplaatsen. Omdat hij er geen geschikt gebouw aantrof kwam hij in Gemert terecht, waar hij een gedeelte van het kasteel kon huren. Het ontbrak in de regio echter aan werkvolk met ervaring in het spinnen van katoen. Daardoor zag hij zich genoodzaakt arbeiders uit het Guliker-

land over de grens mee te brengen of te laten overkomen, "waarvoor hij bij de verschrikkelijke duurte in 1816 en 1817 drie dubbeld kostgeld moest betalen".

Heinrich Bekker was een bekwaam werktuigkundige die zijn spinmolens en kaardmachines zelf construeerde. Wat er overdag tijdens het werk aan stuk ging werd door hem 's nachts persoonlijk hersteld opdat de produktie niet stagneerde. Later kocht hij in Gemert een huis (op 't Hoekje - red.) dat hij vergrootte. Daarna bracht hij er zijn spinnerij in onder. Hij had toen meer dan zestig arbeiders "zoo volwassen als kinder" in dienst terwijl er zeven paarden nodig waren om zijn molens aan te drijven. In het advies van 30 juli 1830 staat over Bekker verder te lezen: "Hij is op het denkbeeld gekomen om het werk dezer paarden door een stoomwerktuig te doen vervangen. Dit werktuig heeft hij zelf vervaardigd, het is sedert enige maanden in werking en voldoet uitmuntend aan zijn oogmerk. De aanzienlijke uitgaven hierdoor veroorzaakt belemmeren hem nu in de voortzetting en uitbreiding van zijn voor deze streken hoogst nuttig bedrijf.

Bekker wenste met zijn verzoek aanspraak te maken op een geldelijk voorschot tegen een matige rente uit het tot aanmoediging van volksvlijt bestemde fonds. Na het gunstig advies van de districtscommissaris gaf de gouverneur van de provincie de Administrateur voor de Nationale Nijverheid nog in overweging het verzoek van Bekker "bij den koning te appuyeren (ondersteunen)". Mocht de gevraagde subsidie aan Bekker zijn toegekend, dan heeft hij er persoonlijk niet veel profijt meer van kunnen hebben. Na de dood van zijn vrouw in 1831 overleed de ondernemer - in het genoemde advies getypeerd als "een zeer braaf man, een der ijverigste werkzaamste menschen die ik ooit ontmoet heb"- zelf in 1833.

Bron:

Rijksarchief in Noord-Brabant; Archief van het Provinciaal Bestuur, inventarisnummer 689.

(n.b. kopieën, ons toegestuurd door Sjaak de Waal, berusten in de Heenkamer, dossier Spinnerij Bekker)